

የገቢዎች ሚኒስቴር  
መመሪያ ቁጥር 21/1997  
ስለተጨማሪ እሴት ታክስ አፈፃፀም  
የወጣ መመሪያ

የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ በትክክል ሥራ ላይ እንዲውል ለማድረግ የሚያስችሉ መመሪያዎች ለማውጣት በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የገቢዎች ሚኒስቴር የተሰደደ መመሪያዎችን ያወጣ ቢሆንም አፈፃፀማቸው ሚኒስቴር መ/ቤቱ በሚያወጣው መመሪያ እንደሚወሰን በአዋጁ የተመለከቱ ቀሪ ጉዳዮች ያሉ መሆኑን በመረዳት፤

መመሪያዎቹ በአንድነት ተጠቃሰው እንዲወጡ ማድረግ ስታክስ ክፋይም ሆነ ስታክስ ስብሰባው መ/ቤት ሥራ አፈፃፀም አመቺ መሆኑን ስለታመነበት፤

የሚከተሉው የተጠቃሰሰ መመሪያ ሥራ ላይ እንዲውል ተደርጎልኝ።

1. አውጪው ባለሥልጣን

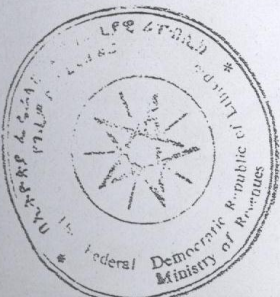
የገቢዎች ሚኒስትር በተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/1994 በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ይህን መመሪያ አውጥቷል።

2. ትርጓሜ

1. በዚህ መመሪያ ውስጥ፡-

- ሀ/ " ባለሥልጣን " ማለት የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለሥልጣን ነው።
- ለ/ " አዋጅ " ማለት የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/94 ነው።
- ሐ/ " ታክስ " ማለት የተጨማሪ እሴት ታክስ ነው።

2. በዚህ መመሪያ የተለየ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላትና ሐረጎች በአዋጁ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ።



280

3. የዕቃዎች ስሌት አገልግሎት መዋገድ

1. የተጨማሪ እሴት ታክስ የሚከፈልባቸውን ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች የገዛ እና ተገቢውን የታክስ ተቀናሽ ያገኘ ወይም የማግኘት መብት ያለው የተመዘገበ ሰው የገዛቸው ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች ታክስ ለሚከፈልበት የንግድ ሥራ አንቅስቃሴ ያልዋሉ በሚሆንበት ጊዜ የታክሱ ተቀናሽ ተመሳሽ ስለሚደረግበት ሁኔታ በዚህ መመሪያ የተዘረጋው ሥርዓት ተፈፃሚ የሚሆነው ዋጋቸው ከብር 5,000 በላይ ለሚሆን ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች ብቻ ይሆናል።

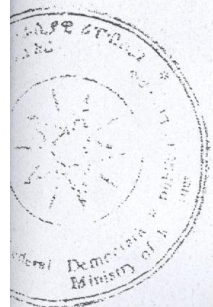
2. ሰተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው የታክስ ተቀናሽ ያገኘባቸውን ወይም ሲያገኝ የሚችልባቸውን ዕቃዎችና አገልግሎቶች ታክስ ለማይከፈልበት ስሌት አቅርቦት ያዋስ አንደሆነ፣ የአቅርቦቱ ዋጋ የሚወሰነው ሀጽ(ሰ-ሐ) የሚለውን ስሌት መሠረት በማድረግ ይሆናል።

3. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 2 በተገለጸው ስሌት መሠረት በ«ሰ» እና በ«ሐ» መካከል ያለው ልዩነት ከ10% ያልበሰጠ በሚሆንበት ጊዜ ለአዋጁ አንቀጽ 4 ንዑስ አንቀጽ (2) አፈፃፀም የሰቃው ወይም የአገልግሎቱ አቅርቦት ስሌት አገልግሎት አንደዋስ ተደርጎ አይቆጠርም።

4. በንዑስ አንቀጽ 2 እና 3:-

«ሀ» በማለት የተጠቀሰው ዕቃው ወይም አገልግሎቱ የተገዛበት ዋጋ፣

«ሰ» በማለት የተጠቀሰው ባለፈው የ12 ወራት ጊዜ ውስጥ ታክስ ለሚከፈልባቸው የንግድ ሥራ አንቅስቃሴዎች የዋሰው ዕቃ ወይም አገልግሎት በመቶኛ ነው። የ12 ወራት ጊዜ መቆጠር የሚጠናቀቀው ዕቃው ወይም አገልግሎቱ ታክስ ለማይከፈልበት አቅርቦት ከዋሰበት ወር በፊት ባለው ወር መጨረሻ ነው።



281<sup>2</sup>

50

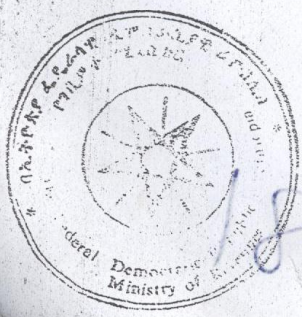
«ሐ» ዕቃውን ወይም አገልግሎቱን ለሌላ አቅርቦት ማዋል ከተጀመረ በኋላ እንደገና ታክስ የሚከፈልባቸውን ዕቃዎች እና አገልግሎቶች ለማቅረብ የዋሰው በመቶኛ ነው።

5. ገምት ውስጥ ስለሚደገባ መጠን ልክ በንዑስ አንቀጽ 3 ስተደነገገው አፈፃፀም ዕቃው ወይም አገልግሎቱ ከአንድ በላይ ለሆኑ ታክስ ለማድከፈልባቸው አቅርቦቶች የዋሰ እንደሆነ፣ ለእነዚህ አቅርቦቶች የዋሰው በመሱ ለአንድ አቅርቦት እንደዋሰ ተቆጥሮ ገምት ውስጥ እንደሚደገባ ከተወሰነው መጠን በላይ ከሆነ ይህ መመሪያ ተፈፃሚ ይሆንበታል።

6. ዕቃው ወይም አገልግሎቱ ታክስ ለማድከፈልበት አቅርቦት የዋሰ እንደሆነ የዕቃ ወይም የአገልግሎት አቅርቦቱ ተፈፅሟል የሚባለው አቅርቦት በተፈፀመበት የሂሳብ ጊዜ መጨረሻ ይሆናል።

4. ቀደም አቅርቦት

ማናቸውም ሰው የአንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ አቅርቦቶች የተሰደዩ ክፍሎች ከታክሱ ነፃ እንዲሆኑ ወይም ዜር የማስከፈያ ልክ ተፈፃሚ እንዲሆንባቸው ለማድረግ ሲል በንዑስ ክፍሎች የከፈሉ እና የተጨማሪ አሴት ታክስ ደረሰኝ የሰጠ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን እነዚህ አቅርቦቶች ታክስ ከሚከፈልበት ከዋናው ገቢይት የተሰደ ራሳቸውን የቻሉ ገቢይቶች እንደሆኑ አድርጎ አይወስድም። በተናጠል የተጨማሪ አሴት ታክስ ደረሰኝ የተሰጠባቸው የገቢይቱ ክፍሎች አንድ ነጠላ አቅርቦት ተደርገው የሚወሰዱ ሲሆን፣ በአንቀጽ 5(3) መሠረት ራሳቸውን ስቻሉ ገቢይቶች የተደረገው ልዩ ስስተደዩት ተፈፃሚ አይደረግላቸውም። ስለሆነም ከአቅርቦቱ ጋር በተደደዘ የተሰጠ የትራንስፖርት አገልግሎት ወይም ጥቅም ሳይ የዋሰ የኢስክትሪቭ ወይም ማናቸውም ሌላ ፍጆታ ታክስ የሚከፈልበት ዕቃ አቅርቦት አንድ ክፍል ሆነው የተጨማሪ አሴት ታክስ ይከፈልባቸዋል።



Handwritten signature in blue ink.

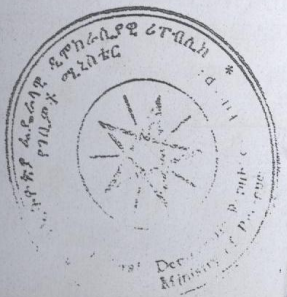
2019

5. ምዝገባ በተሠረዘ ጊዜ ተመሳሽ ስለሚደረግ ታክስ

1. በአዋጅ አንቀጽ 4 ንዑስ አንቀጽ 8 ስተጨማሪ አሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው ምዝገባ ሲሰረዝ ቀደም ሲል ተቀናሽ የተደረገው በካፒታል ዕቃዎች ላይ የተከፈለ ታክስ ምዝገባው በተሠረዘ ጊዜ ዕቃው በሚያመጣው ዋጋ ልክ ሽያጭ እንደተከናወነ ተቆጥሮ ታክሱ ሲሰበሰብ እንደሚገባ ተደንገኛል። የዚህ አፈፃፀም ቀሪው የዕቃው የአገልግሎት ዘመን አካፋይ እና ጠቅላላ የአገልግሎት ዘመኑ ተካፋይ ሆኖ ውጤቱን በዕቃው ዋጋ በመጠየቅ ይሆናል።
2. በገቢዎች ሚኒስቴር የተለየ መመሪያ ካልወጣ በስተቀር ስለአዋጅ አንቀጽ 4(8) አፈፃፀም የካፒታል ዕቃዎች የአገልግሎት ዘመን የሚወሰነው ስለስርጅና ቅናሽ በሚደነገገው የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/2002 አንቀጽ 23 የተመሰከተውን የአገልግሎት ዘመን መሠረት በማድረግ ነው።

6. አቅርቦት ተከናወነ የሚባልበት ጊዜ

1. ስተጨማሪ አሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው በኪራይ ገዥ ስምምነት (በዱቤ ሽያጭ) የዕቃ አቅርቦት የፈፀመ እንደሆነ፣ በዚህ ዓይነት የተከናወነው አቅርቦት ተፈፅሟል የሚባለው ውሳኔ ከሚፀናበት ቀን ጀምሮ ይሆናል።
2. ስተጨማሪ አሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው ገዥው የዕቃውን ዋጋ በተወሰኑ ክፍያዎች አስቀድሞ ክፍሉ ሲያጠናቅቅ ዕቃውን በሚረከብበት ውል የአቅርቦት ተገባር ያከናወነ እንደሆነ የዕቃው አቅርቦት ተከናወነ የሚባለው የዕቃው ርክክብ ሲፈፀም ይሆናል። የዚህ ዓይነት የገዥ ውል የተሠረዘ እንደሆነ ሻጩ ገዥው አስቀድሞ የከፈለውን ገንዘብ የሚያስቀር ስለሆነ፣ የገዥው ውል ሲሠረዝ በሻጩ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት እንደተከናወነ እና አቅርቦቱ ሻጩ በገዥው የተከፈለውን ሂሳብ ለማስቀረት የሚያስችሉትን መብት ባገኝበት ጊዜ እንደተከናወነ ይቆጠራል።



1880 283

363

3. በአዋጁ አንቀጽ 4 ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት የታክስ ተቀናሽ የተደረገላቸው ወይም የሚደረግላቸው ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች ታክስ ለማይከፈልበት አቅርቦት የዋሱ አንደሆነ አቅርቦቱ ታክስ የሚከፈልበት ሆኖ የሚቆጠር ሲሆን፣ አቅርቦቱ ተከናወነ የሚባለው ዕቃዎች እና አገልግሎቶች ለሲባ ተገባር በዋሱበት ጊዜ ይሆናል።

4. ከገንባታ፣ በገንባታ ሥራ ላይ ከሚደረግ ክፍተኛ ለውጥ፣ ከማምረት ወይም ከሕንፃ ማስፋፋት ወይም ከኢንጂነሪንግ ሥራዎች ጋር ለተያያዙ ተገባራት የዕቃ ወይም የአገልግሎት አቅርቦት የተከናወነ እና ክፍያው የሚፈጸመው በተወሰነ ጊዜ ሰዩት ሲሆን፣ የዕቃው ወይም የአገልግሎቱ አቅርቦት በተከታታይ እንደተፈጸመ ተቆጥሮ ለአያንዳንዱ ተከታታይ አቅርቦት የክፍያ መጠየቂያ በተዘጋጀበት ጊዜ የተከናወነ ሆኖ ይወሰዳል። ክፍያ የተፈጸመው ወይም መፈጸም ያለበት የክፍያ መጠየቂያው ከመዘጋጀቱ በፊት ከሆነ አቅርቦቱ የክፍያ መጠየቂያው ከመዘጋጀቱ በፊት ሲከናወን ይችላል። ይህ በሚሆንበት ጊዜ አቅርቦቱ ተከናወነ የሚባለው ክፍያ የሚፈጸምበት ጊዜ ሲደርስ ወይም ክፍያው ሲፈጸም ከሁለት ቀዳሚ በሆነው ጊዜ ይሆናል።

7. የአቅርቦት ዋጋ

በገዥ እና በሻጭ መካከል የተደረገው ገዥው የዕቃውን ዋጋ በተወሰኑ ክፍያዎች አስቀድሞ ከፍሎ ሲያጠናቅቅ ዕቃውን የሚረከብበት ወል የተሠረዘ እና ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበው ሰው ገዥው አስቀድሞ የከፈለውን ገንዘብ ያስቀረ አንደሆነ፣ ውሱ ሲሠረዝ ታክስ የሚከፈልበት አቅርቦት እንደተፈጸመ እና የተመዘገበው ሰው ያስቀረው ገንዘብ ለአቅርቦቱ የተከፈለው ዋጋ አንደሆነ ይቆጠራል።

8. የታክስ ማቀናነስ ስፈፃጸም

1. ታክስ ለማይከፈልባቸው ገቢዎች እንዲወሱ ወደአገር በገቡ ወይም በአገር ውስጥ በተገዙ ዕቃዎች ላይ የተከፈለ የተጨማሪ እሴት ታክስ ሙሉ በሙሉ ተቀናሽ ይደረጋል። ሆኖም ከተጨማሪ እሴት ታክስ ነፃ ለተደረጉ ገቢዎች እንዲወሱ ወደአገር ውስጥ በገቡ ወይም በአገር ውስጥ በተገዙ ዕቃዎች ላይ የተከፈለ የተጨማሪ እሴት ታክስ በማናቸውም ሁኔታ ተቀናሽ አይደረግም።



Handwritten signature in blue ink.

2. ሰተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው ወደአገር ያስገባቸው ወይም በአገር ውስጥ የገዛቸው ዕቃዎች በክፊል ታክስ ለሚከፈሉባቸው በክፊል ደግሞ ለማይከፈሉባቸው ግብይቶች የዋሉ እንደሆነ የታክስ ተቀናሽ ተፈጻሚ የሚሆነው በዚህ መመሪያ በተመሰከተው የማክፋፈያ ዘዴ መሠረት ይሆናል።

9. የማክፋፈል መርሆዎች

1. ከዚህ በታች በተዘረዘረት ሁኔታዎች መሠረት ካልሆነ በስተቀር ሰተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው የማክፋፈል ዘዴን ሥራ ላይ የሚያውሰው የአቅርቦቶቹን ጠቅላላ ዋጋ መሠረት በማድረግ ይሆናል። ሆኖም:-

ሀ/ ባንክ ወይም ከታክስ ነፃ የሆኑትን የፋይናንስ አገልግሎቶች የሚሰጥ ሌላ አቅራቢ የፋይናንስ እንቅስቃሴዎችን ከማገዝ ጋር በተያያዘ የሚሰጠውን አገልግሎት ዋጋ ስሴት ሲያከናውን የተከፈለውን ወለድ እና ከወለድ የተገኘውን ገቢ መቀነስ አለበት።

ለ/ የብሔራዊ ሱተሪ አስተዳደር ታክስ የሚከፈልበትን የሱተሪ ግብይት ዋጋ ስሴት ሲያከናውን በጥሬ ገንዘብ የተሰጡ ሽልማቶችን እና ከሱተሪ ሽያጭ የተገኘውን ገቢ መቀነስ አለበት።

2. የተመዘገበ ሰው የሚገዛቸውን ዕቃዎች ሲያውል ያቀደበትን ተግባር መሠረት በማድረግ በትክክል የሚመሰከተውን እና ተገቢ እና ምክንያታዊ የሆነውን እንዲሁም በሰነድ ሲደገፍ የሚቆሰውን የማክፋፈል ዘዴ መምረጥ አለበት።

3. በአዋጁ አንቀጽ 21፣ 2(ሀ) እና 2(ለ) በተደነገገው መሠረት የታክስ ተቀናሾችን ሙሉ በሙሉ ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት ወይም ከታክስ ነፃ ስሆነ ግብይት ለማዋል የሚፈልገው የተመዘገበ ሰው ወደአገር የሚገባው ወይም በአገር ውስጥ የሚገዛው ዕቃ የሚውልበትን ዓላማ በሚመሰከት በምክንያት ላይ የተደገፈ ግምት ሲኖረው ይገባል። ይህ ግምት በምክንያት ላይ የተደገፈ ግምት እንዲሆን ለማድረግ የሚያገዙ አስከሆነ ድረስ ያሰፏ ልምዶችን ወይም የቅርብ ጊዜ ልምዶችን መሠረት ሲያደርግ ይችላል።



Handwritten signatures and the number 285.

10. የማከፋፈያ ቀመር

1. ስለቀጽ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 2(ሐ) አፈፃፀም በክፍል ታክስ ለሚከፈልበት ገቢዎት በክፍል ደገሞ ከታክሱ ነፃ ለሆኑ ገቢዎች በዋሉ ወደአገር በገቡና በአገር ውስጥ በተገዙ ላይ የተከፈለውን ታክስ የተመዘገበው ሰው ከዚህ በታች በተመለከተው ቀመር መሠረት አስፈጻሚ ማቅረብ አለበት።

t = U X ሰ/ሐ

ለዚህ ስሌት አፈፃፀም፡

«ተ» ተቀናሽ (ክሬዲት) ሲደረግ የሚገባ ታክስ ልክ

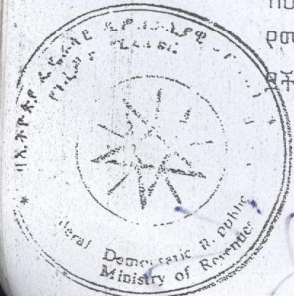
«ሀ» በክፍል ታክስ ለሚከፈልበት በክፍል ደገሞ ከታክሱ ነፃ ሆኑ ገቢዎች ላይ የተከፈለ ጠቅላላ ተጨማሪ አሴት ታክስ፤

«ለ» የተመዘገበው ሰው በሂሳብ ዘመኑ ውስጥ ያከናወነው ታክስ የሚከፈልበት ገቢዎት ዋጋ ነው።

«ሐ» የተመዘገበው ሰው በሂሳብ ዘመኑ ውስጥ ያከናወነው ጠቅላላ አቅርቦቶች ዋጋ ነው።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተመለከተው ሰ/ሐ ቀመር መሠረት ሲሰላ የሚገኘው ውጤት ከ0.90 በላይ ከሆነ በፎርምሳው ፊደል «ሀ» የተመለከተው ታክስ መሱ በመሱ ተቀናሽ ይደረጋል።

3. የተመዘገበው ሰው የሚያከናውናቸው ታክስ የሚከፈልባቸው እና ከታክሱ ነፃ የሆኑ ገቢዎች የማከፋፈል ስሌት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተመለከተው ቀመር መሠረት ቢከናወን የተፈለገውን ውጤት የማያስገኝ ከሆነ የታክሱ ባለሥልጣን ዋና ሥራ አስኪያጅ በሂሳብ ዘመኑ ውስጥ ተቀናሽ የሚደረገው ታክስ ተገቢ መሰሉ በታየው ሲላ ስሌት እንዲከናወን ሲያደርግ ይችላል።



Handwritten blue ink marks and numbers, including '276'.

4. የባለሥልጣት ዋና ሥራ አስኪያጅ ይህንን ሥልጣትን ሥራ ላይ በሚያውልበት ጊዜ፣ ከሌሎች መካከል ለመቅላላው የሥራ አንቅስቃሴ ከዋለው ጊዜ ውስጥ ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት የዋለውን ጊዜ መሠረት በማድረግ፣ ወይም ሠራተኞች ለመቅላላው የሥራ አንቅስቃሴ እና ታክስ ለሚከፈልበት የሥራ አንቅስቃሴ ያዋሉትን በማመዛዘን፣ የመቅላላውን የሥራ አንቅስቃሴ ቁጥር ታክስ ከሚከፈልበት ግብይት ቁጥር ጋር በማመዛዘን፣ ከመቅላላው የሥራ አንቅስቃሴ የተገኘውን ትርጽ ታክስ ከሚከፈልበት ግብይት ከተገኘው ትርፍ ጋር በማመዛዘን፣ ወይም ለመቅላላው የሥራ አንቅስቃሴ ጥቅም ላይ ከዋለው ቦታ፣ ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት የዋለውን ቦታ በማመዛዘን የታክስ ማጠቃለያ ሲፈቅድ ይችላል።

11. ሱተረፊዎች

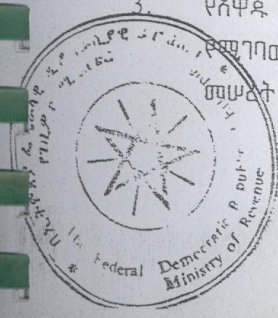
1. ለዚህ መመሪያ አፈፃፀም፡-

ሀ/ «የሱተረ ድርጅት» ማለት በአዋጅ ቁጥር 210/1973 የተቋቋመው የብሔራዊ ሱተረ አስተዳደር ድርጅት እና የሱተረ ግብይት እንዲያከናውን የተፈቀደበት ሰው ነው።

ለ/ «የሱተረ ግብይት» ማለት በብሔራዊ ሱተረ አስተዳደር ድርጅት ወይም ከብሔራዊ ሱተረ አስተዳደር ድርጅት ፈቃድ በተሰጠው ሰው የሚካሄድ ከሱተረ፣ ከቢንጉ፣ ከካዚኖ እና መሳሰሉ የዕድል መክራ ሥራ አንቅስቃሴ ጋር በቀጥታ የተያያዘ ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ነው።

2. በዚህ መመሪያ በተለየ ሁኔታ እንዲፈፀም ካልተወሰነ በስተቀር የአዋጁ ደንጋጌዎች በሙሉ በሱተረ ድርጅት ላይ ተፈፃሚ ይሆናሉ።

3. የአዋጁ አንቀጽ 20 የተመዘገበ ሰው በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ ሲከፈሰው የሚገባው ታክስ የሚሠላባቸውን አጠቃላይ ደንቦች ይደረገጋል። በዚህ አንቀጽ መሠረት ተከፋይ የሚሆነው በአንቀጽ 7 መሠረት ታክስ በሚከፈልበት



Handwritten signature and the number 287 in blue ink.



36

ገብይት ላይ ሲከፈል ከሚገባው ታክስ፣ በአዋጁ አንቀጽ 21 መሠረት የተፈቀደ ተቀናሽ ከተደረገ በኋላ የሚቀረው ታክስ ነው። ይህ የአዋጁ ድንጋጌ የሱተሪ ገብይትን ሪፖርት ማድረግን ሳይጨምር የሱተሪ ድርጅት በሚያከናውናቸው ታክስ የሚከፈልባቸው ገብይቶች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

4. የሱተሪ ድርጅት ከሱተሪ ተኪቶች ሽያጭ ከሚገኘው ገቢ ሰዕጣ አሸናፊዎች ተከፍሎ የሚቀረውን በሚያሰገኝ የትርፍ ህዳግ ሥርዓት የሚሠራ ነው። በሱተሪ ተሳታፊ ሰመሆን ማናቸውም ሰው የሚከፍለው ገንዘብ አገልግሎት ለማግኘት እንደተከፈለ ክፍያ ይቆጠራል።

5. ለሪፖርት አቀራረብ ሲባል፣ የሱተሪ ድርጅት በሱተሪ ገብይት ላይ ሲከፈል የሚገባውን ታክስ ሪፖርት የሚያደርገው ሀ(ሰ-ሐ) የሚለውን ቀመር በመጠቀም ሲሆን፣

«ሀ» የታክስ ክፍልፋይ የሆነው 15/115፣

«ሰ» የሱተሪ ድርጅት በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ ባከናወነው ታክስ የሚከፈልበት ገብይት ታክስ ሲከፈልበት የሚገባው የገንዘብ መጠን ደምር፣

«ሐ» የ ሱተሪ ድርጅት በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ ሰዕጣ አሸናፊዎች የከፈለው ገንዘብ ደምር ነው።

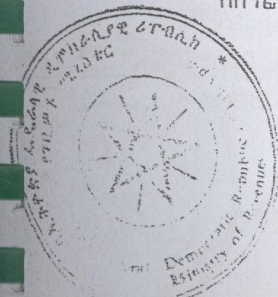
6. በአንድ የሂሳብ ጊዜ ውስጥ ከተከናወነ የሱተሪ ገብይት ታክስ ሲከፈልበት የሚገባው የገንዘብ መጠን በሂሳብ ጊዜው ውስጥ ለሱተሪ አዟሪዎች፣ ለወኪሎች እና ለተጠቃሚዎች ከተፈጸመ ሱተሪ ሽያጭ ከተገኘ ገንዘብ ላይ፣ ያልተሸጡ የሱተሪ ተኪቶች በመመለሳቸው በሂሳብ ጊዜው ውስጥ ለሱተሪ አዟሪዎች እና ለወኪሎች መልሶ የተከፈለ ሂሳብ ሲቀነስ የሚቀረው ነው።

7. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 በተመለከተው ቀመር መሠረት ሰዕጣ አሸናፊዎች በጥፊ ገንዘብ ከተከፈለው በስተቀር የሱተሪ ድርጅት በአዋጁ አንቀጽ 21 በተመለከተው የሂሳብ ጊዜ ውስጥ በአዋጁ አንቀጽ 21 በተፈቀደው መጠን የታክስ ቅናሽ ሲያገኝ ይችላል።



586 287

8. የሱተሪ ድርጅት በአዋጁ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት የታክስ ተቀናሽ ከፋይነት እንዲያቀርብ የሚጠበቅ ሲሆን፣ በአዋጁ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 2/ሐ/ ስተመሰከተው ቀመር አፈፃፀም ታክስ የሚከፈለበት የሱተሪ ግብይት የሚሆነው በንዑስ አንቀጽ 5 የተመሰከተው (ሰ-ሐ) ቀመር 100/115 ይሆናል።
9. የመንግሥት መ/ቤቶች የሱተሪ ድርጅትን የሚያስከፍሱት የዕቃዓ አገልግሎት ክፍያ ወይም ሌላ ተመሳሳይ ክፍያ ተጨማሪ እሴት ታክስ ካልተከፈለበት እና የመንግሥት መ/ቤቱ ታክሱን ወይም ክፍያውን የሚያጠቃልል የታክስ ደረሰኝ ካልሰጠ በስተቀር የታክስ ቅናሽ የሚገኝበት አይሆንም።
10. በሱተሪ ዕጣው አሸናፊ ወይም አሸናፊዎች የሌሉ እንደሆነ እና ሰዕጣ አሸናፊ የተዘጋጀው ሽልማት ወደፊት ለሚወጣ ዕጣ እንዲውል የተደረገ እንደሆነ፣ ሰወደፊት የሚወጣው ዕጣ ካልወጣ እና ሽልማቱ ለአሸናፊዎች ካልተሰጠ በስተቀር ሰወደፊት ለሚወጣ ዕጣ እንዲውል ከተቀመጠው ገንዘብ ጋር የተያያዘው ሂሳብ ወይም ዕዳ በዚህ መመሪያ ተራ ቁጥር 5 መሠረት በሱተሪ እንቅስቃሴው ላይ የሚከፈለው ታክስ በሚሠላበት ጊዜ ከግምት ውስጥ የሚገባ አይሆንም።
11. የሱተሪው ድርጅት በሱተሪ ዕጣ አሸናፊ ለሆኑ የዓይነት ሽልማት የሚሰጥ ከሆነ፣ በዚህ መመሪያ ተራ ቁጥር 5 መሠረት በሱተሪ እንቅስቃሴ ላይ ሲከፈል የሚገባው ታክስ በሚሠላበት ጊዜ በዓይነት የሚሰጠው ሽልማት ቀጋ ከግምት ውስጥ አይገባም።
12. የሱተሪው ድርጅት በዓይነት የሚሰጠውን ሽልማት እንደገብአት በመውሰድ በአዋጁ አንቀጽ 21 በተደነገገው መሠረት ሽልማቱን በሚገዛበት ጊዜ የከፈለው ተጨማሪ እሴት ታክስ ተቀናሽ እንዲሆንሰት መጠየቅ ይችላል።
13. በአዋጁ አንቀጽ 21 ተቀናሽ ስለማይደረጉ ወጪዎች የተደነገገው ሰዕጣ አሸናፊዎች በዓይነት የሚሰጡ ሽልማቶችን በሚመሰክሩት ተፈፃሚ ይሆናል።



289

300

12. የጉዞ ወኪሎች እና የአስገብሽያቾች አገልግሎት

1. የዋሪ የሆነ የጉዞ ወኪል ወይም አስገብሽያቻ ድርጅት የሚባለው በኢትዮጵያ የዋሪ የሆነ እና በኢትዮጵያ ውስጥ በጉዞ ወኪልነት ወይም በአስገብሽያቻነት የሥራ እንቅስቃሴዎች ላይ የተሠማራ ወይም በኢትዮጵያ የዋሪ ያልሆነና በቋሚነት በሚሠራ ድርጅት አማካኝነት በኢትዮጵያ ውስጥ በጉዞ ወኪልነት ወይም በአስገብሽያቻነት የሥራ እንቅስቃሴዎች ላይ የተሠማራ ሰው ነው።

2. የዋሪ የሆነ የጉዞ ወኪል በኢትዮጵያ የዋሪ ሰሆነ ሰው ከኢትዮጵያ ውጪ የሚደረጉ ጉዞዎችን ያመቻች እንደሆነ ከኢትዮጵያ ውጪ ለሚደረጉ ጉዞዎች የተደረገው ክፍያ /የዓለም ዐቀፍ የአየር ትራንስፖርት፣ ከኢትዮጵያ ውጪ የሚደረግ የሆተል እና የምግብ አገልግሎትን ጨምሮ/ በአዋጁ አንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ 2/ሀ/ እና 2/ለ/ መሠረት ዜር የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ይደረግበታል። የጉዞ ወኪሉ ጉዞዎችን በማመቻቸት ለሚሰጠው አገልግሎት የሚከፈለው ክፍያ ወይም ኮሚሽን በኢትዮጵያ ውስጥ የተከናወነ ታክስ የሚከፈልበት ገብይት ነው።

3. አስገብሽያቻ ድርጅቱ የአገልግሎቱ ቀጥታ አቅራቢ ሲሆንና አገልግሎቱም የተጨማሪ እሴት ታክስ ሲከፈልበት የሚገባ ከሆነ ታክሱን ሰብስቦ ገቢ ያደርጋል። ሆኖም አገልግሎቱ በሦስተኛ ወገን የሚሰጥ ከሆነ አስገብሽያቻ ድርጅት የተጨማሪ እሴት ታክስ ሰብስቦ ገቢ የሚያደርገው በኮሚሽን ድርሻ ላይ ብቻ ይሆናል።

4. የጉዞ ወኪሉ ደንበኞችን ከቦታ ወደ ቦታ እንዲያዘዋውር የመደበው ሠራተኛ ሰገኘው የሆተልና የምግብ አገልግሎት የተከፈለ የተጨማሪ እሴት ታክስ በአዋጁ አንቀጽ 21 መሠረት ተቀናሽ አይደረግም።

5. የዋሪ የሆነ የጉዞ ወኪል ወይም አስገብሽያቻ ወይም በኢትዮጵያ የዋሪ ያልሆነ የጉዞ ወኪል ወይም አስገብሽያቻ ከኢትዮጵያ ውጪ በኢትዮጵያ የዋሪ ሰሆነ ሰው የአገር ውስጥ ጉብኝት ያመቻች እንደሆነ ዜር የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ከሚደረግባቸው እንደዓለም ዐቀፍ ትራንስፖርት ካሉ አገልግሎቶች በስተቀር በገቢው ጋር በተያያዘ የሚሰጡ አገልግሎቶች ታክስ የሚከፈላቸው ይሆናል።



የጋር 290

6. በኢትዮጵያ የቀሪ ባልሆነ የጉዞ ወኪል ወይም አስገብኝ ሰም በኢትዮጵያ ውስጥ የሚሰጡ አገልግሎቶች በአዋጁ አንቀጽ 7 ወይም 8 መሠረት ከታክሱ 19 የተደረገ ወይም ዜር የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ የሚደረግባቸው ካልሆኑ በስተቀር ታክስ የሚከፈልባቸው ግብይቶች ናቸው።

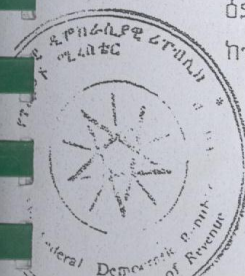
7. በኢትዮጵያ የቀሪ ያልሆነ ሰው /አንድ ወጭ አገር አስገብኝ ደርጅት ወይም የጉዞ ወኪል ያለ/ በኢትዮጵያ የቀሪ ባልሆነ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ የሚደረግ ጉብኝት የሚጨምር /አንድ አደን ጉዞ የመሳሰሉ/ ጉዞ ያመቻች አንደሆነ በአገር ውስጥ የሚሰጠው አገልግሎት ታክስ ይከፈልበታል።

8. በተራ ቀጥር 7 ከተመለከተው ጉዞ ጋር በተያያዘ በውጭ አገር ያለው ሰው ከኢትዮጵያ ወጪ ለሚሰጠው አገልግሎት የሚከፈል ኮሚሽን ወይም ሰዓሰም ዐቀፍ ትራንስፖርት የሚከፈል ክፍያ ዜር የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ይደረግበታል። በውጭ አገር ያለ የጉዞ ወኪል በኢትዮጵያ ውስጥ ከሚሰጥ የጉዞ አገልግሎት ጋር በተያያዘ የሚያገኘው ኮሚሽን፣ በኢትዮጵያ የቀሪ ባልሆነ እና አገልግሎቱ በተሰጠበት ጊዜ ከኢትዮጵያ ወጪ ለሚገኝ ሰው በተሰጠ አገልግሎት የተገኘ በመሆኑ ዜር የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ይደረግበታል።

9. በኢትዮጵያ የቀሪ ለሆነ ሰው ወኪል ሆኖ የሚሠራ በኢትዮጵያ የቀሪ ያልሆነ የጉዞ ወኪል ወይም አስገብኝ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚደረግ ጉብኝት ያመቻች እና ለዚህም አገልግሎት ኮሚሽን የተከፈለው አንደሆነ በኢትዮጵያ የሚገኘው የተመዘገበ ሰው ዜር የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ ከሚደረግበት የሥራ እንቅስቃሴ ለምሳሌ በውጭ አገር ላለው ወኪል ከሚከፈል ኮሚሽን እና ከዓለም ዐቀፍ ትራንስፖርት አገልግሎት ወጪ በስተቀር በጉዞው ወጪ ላይ የተጨማሪ እሴት ታክስ መክፈል አለበት።

13. ያገለገሉ ዕቃዎች ሽያጭ

1. ያገለገሉ ዕቃዎችን በመሸጥ ተግባር ላይ የተሠማራ የተመዘገበ ሰው እነዚህን ዕቃዎች የገዛው ከተመዘገበ ወይም ካልተመዘገበ ሰው ሊሆን ይችላል። ከተመዘገበ ሰው በተገዙ ዕቃዎች ላይ የተከፈለ የተጨማሪ እሴት ታክስ



SPG 291

2:59

በአዋጁ አንቀጽ 21 መሠረት ተቀናሽ የሚደረግ ሲሆን፣ ካልተመዘገበ ሰው በተገዛ ዕቃ ላይ የተከፈለ ታክስ ግን ተቀናሽ አይደረግም።

2. በዚህ አንቀጽ ገዕዝ አንቀጽ 3-6 የተመለከተው አንደተጠበቀ ሆኖ፣ ያገለገሉ ዕቃዎች በመሸጥ ተገባር ላይ የተሠማራ የተመዘገበ ሰው በአዋጁ አንቀጽ 21 መሠረት የታክስ ማቀናሰስ አንዲደረግለት ሲጠይቅ የሚችለው በሚከተለው ሁኔታ ነው።

ሀ/ በአዋጁ በተደነገገው መሠረት ዕቃዎች በ15% የማስከፈያ ልክ ታክስ የሚከፈልገው ከሆነ የተመዘገበው ሰው በሂሳብ ጊዜው ውስጥ ከተመዘገበ ሰው ታክስ በሚከፈልበት ግብይት በኢትዮጵያ ውስጥ የገዛቸው ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት የሚውሉ ያገለገሉ ዕቃዎች 15/115 በሆነ የታክስ ክፍልፋይ ሲሰላ ከሚደረሰበት ሂሳብ ጋር አኩል ሲሆን የሚችል ከሚከተሉት አነስተኛው የገንዘብ መጠን።

- i ለዕቃው ከተከፈለው የገንዘብ መጠን፣ ወይም
- ii ታክስን ጨምሮ ከዕቃው የገበያ ዋጋ።

ለ/ ግንኙነት ላለው ሰው በሚቀርቡት ዕቃዎች ላይ ሲከፈል ከሚገባው ታክስ ያልበለጠ እስከሆነ ድረስ በአዋጁ በተደነገገው መሠረት ዕቃዎች በ15% የማስከፈያ ልክ ታክስ የሚከፈልገው ከሆነ የተመዘገበው ሰው በሂሳብ ጊዜው ውስጥ ከተመዘገበ ግንኙነት ያለው ሰው ታክስ በሚከፈልበት ግብይት በኢትዮጵያ ውስጥ የገዛቸው ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት የሚውሉ ዕቃዎች 15/115 በሆነ የታክስ ክፍልፋይ ሲሰላ ከሚደረሰበት ሂሳብ ጋር አኩል ሲሆን የሚችል ከሚከተሉት አነስተኛ የገንዘብ መጠን።

- i ለዕቃው ከተከፈለው የገንዘብ መጠን፣ ወይም
- ii ታክስን ጨምሮ ከዕቃው የገበያ ዋጋ።

ሐ/ በውሱ መሠረት ሳልፈጸመው የዱቤ ገዥ በቀረበው ዕቃ ላይ ሲከፈል ከሚገባው ታክስ ያልበለጠ እስከሆነ ድረስ በአዋጁ በተደነገገው



198 292

መሠረት ዕቃው በ15% የማስከፈያ ልክ ታክስ የሚከፈልበት ከሆነ የተመዘገበው ሰው በውሱ መሠረት ካልፈጸመ የዱቤ ገዥ በሂሳብ ጊዜው ውስጥ ታክስ በሚከፈልበት ግብይት መልሶ ስተረከበው ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት ለሚውል ያገለገሰ ዕቃ ከዋጋው 15/115 ከሆነ የታክስ ክፍልፋይ ጋር እኩል በሆነ የገንዘብ መጠን፤

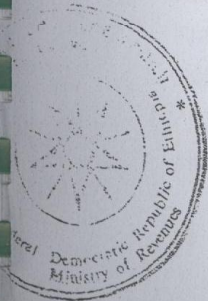
መ/ የመድን ዋስትና ስተሰጠው ሰው በሚቀርበው ዕቃ ላይ ከሚከፈለው ታክስ ያልበለጠ እስከሆነ ድረስ የተመዘገበ የኢንሹራንስ ድርጅት ታክስ በማይከፈልበት ግብይት የመድን ዋስትና ከተሰጠው ሰው በሂሳብ ጊዜው ውስጥ የተረከበው ያገለገሰ ዕቃ፤

- i በካሣ ክፍያ ጥያቄ ምክንያት የተገኘ ከሆነ፤
- ii በአዋጁ በተደነገገው መሠረት በ15% የማስከፈያ ልክ ታክስ የሚከፈልበት ከሆነ፤
- iii ታክስ በሚከፈልበት ግብይት መልሶ ለመሸጥ የሚውል ከሆነ፤

የዕቃው ዋጋ 15/115 ከሆነ የታክስ ክፍልፋይ ጋር እኩል በሆነ የገንዘብ መጠን፤

3. ይህ መመሪያ ለኪራይ በሚውሉ ያገለገሉ ዕቃዎች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም፡፡

4. የተመዘገበ ሰው ታክስ ለሚከፈልባቸው ግብይቶች እንዲውል የገዛውን እና በአዋጁ አንቀጽ 21 መሠረት የታክስ ማቀናከስ ያገኘበትን ንብረት የሸጠ እንደሆነ ግብይቱ ታክስ የሚከፈልበት ይሆናል፡፡ ሆኖም የተመዘገበ ሰው የተጨማሪ እሴት ታክስ በሚከፈልበት ግብይት በገዛው ንብረት ላይ በአዋጁ አንቀጽ 21 ድንጋጌ ምክንያት የታክስ ማቀናከስ ያሳገኘ ከሆነ ይህ ንብረት ሲሸጥ ግብይቱ ታክስ የሚከፈልበት አይሆንም፡፡



NPG 293

5. ያገለገሉ ዕቃዎች የሚጠሉት የዕቃዎች ባለቤት በነበረ ሰው አዲስ ዕቃ ሆነው እንዲቆጠሩ በማደሰሻል ሁኔታ ጥቅም ላይ የዋሉ ሰተሰዩ አገልግሎት በሚውል መልክ የተዘጋጁ ወይም በመጋዘን ተቀምጠው የቆዩትን ጨምሮ በሌላ ባለቤት ሥር የነበሩ የተሰበሱ ወይም ጥቅም ላይ የዋሉ ዕቃዎች ናቸው።

6. የሚከተሉት ያገለገሉ ዕቃዎች አይጠሉም፡-

- ሀ/ ከከበረ ብረት የተሠሩ ያገለገሉ ዕቃዎች ወይም
- ለ/ ከወርቅ፣ ከብር፣ ከፕላቲኒየም ወይም በሚደሰፈሰገው ጥራት የተሠሩ ከሆነ የከበረ ብረት ከሚሆን ከማናቸውም ሌላ ዕቃ የተመረተ ወይም የተሠሩ ያገለገሉ ዕቃ፣
- ሐ/ የቀም ክብት፣

7. በዚህ መመሪያ መሠረት የታክስ ማቀናነስ ሲፈቀድ የሚችሉው የታክስ ቅናሽ እንዲደረግለት የሚጠይቀው የተመዘገበ ሰው፣ አቅራቢው ሰተመዘገበው ሰው የሸጣቸውን ዕቃዎች የገዛው አዋጁ ክፍያበት ቀን በኋላ መሆኑን እና ታክሱ መክፈሱን የሚያረጋግጡ የፅሁፍ መረጃዎችን እንዲሁም በታክሱ ባለሥልጣን ወይም በዚህ መመሪያ እንዲቀርቡ የሚጠየቁ መረጃዎችን ካቀረቡ ብቻ ነው።

8. የታክሱ ባለሥልጣን በዚህ መመሪያ መሠረት የሚቀርበውን የታክስ ማቀናነስ ጥያቄ የሚደገፉ መረጃዎች ላይ ጥያቄ ያቀረበ እንደሆነ የታክስ ማቀናነስ ጥያቄ ያቀረበው የተመዘገበ ሰው የታክስ ተቀናሽ የማግኘት መብት ያለው መሆኑን የማስረዳት ኃላፊነት ይኖርበታል።

9. የተዘገበው ሰው በዚህ መመሪያ መሠረት የታክስ ማቀናነስ እንዲፈቀድ የሚቀርበውን ጥያቄ የሚደገፉ ያገለገሉ ዕቃዎች ያቀረቡበትን ሰው ስም እና አድራሻ፣ የአቅራቢውን የታክስ ክፋይ መለያ ቁጥር (የታክስ ክፋይ መለያ ቁጥር የሌለው ከሆነ የመታወቂያ ቁጥሩን)፣ ዕቃዎች የተገዙበትን ቀን፣ የዕቃዎችን ዝርዝር መገለጫ፣ የዕቃዎችን ብዛት ወይም መጠን



የፆረ 294

ጨምሮ የገብደቱን ዝርዝር አፈፃፀም የሚያሳዩ መረጃዎችን መያዝ ያለበት ሲሆን፣ ከዚህም በተጨማሪ፣

ሀ/ በአንቀጽ 5(2)(ሀ) ስተገለጸው ገብደት ሰዕቃው የተከፈለውን ዋጋ እና ትክክለኛውን የገበያ ዋጋ፣

ለ/ በአንቀጽ 5(2)(ለ) ስተገለጸው ገብደት የተከፈለውን ታክስ ልክ፣ የዕቃዎችን ትክክለኛ የገበያ ዋጋ፣ እና ግንኙነት ባለው ሰው የተከፈለውን ታክስ ልክ፣

ሐ/ በአንቀጽ 5(2)(ሐ) ስተገለጸው ገብደት መሰረተኛ የተረከባቸውን ዕቃዎች ዋጋ እና በውል በገባው ገዳታ መሠረት ያሰፈጸመው የዱቤ ገዥ ዕቃዎችን ሲገዛ የከፈለውን ታክስ፣

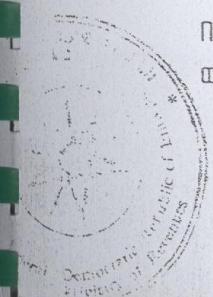
መ/ በአንቀጽ 5(2)(መ) ስተገለጸው ገብደት በመድን ካሣው ጥያቄ ምክንያት የተረከባቸውን ዕቃዎች ዋጋ እና የመድን ዋስትናው ተጠቃሚ ዕቃዎችን ሲገዛ የከፈለውን ታክስ፣

10. የተከፈለው የገንዘብ መጠን ወይም የገዛቸው ዕቃዎች ዋጋ ከብር 50 የማይበልጥና ከሆነ የተመዘገበው ሰው ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን መረጃዎች እንዲያዝ አይገደድም።

11. በንዑስ አንቀጽ 8 መሠረት የሚቀርቡ መረጃዎች የአቅራቢው ፈርማ የሠፈረባቸው መሆን አለባቸው።

14. የኮሚሽን ወኪሎች እና ደሳሎች

1. የኮሚሽን ወኪሎች እና ደሳሎች ለሚሰጡት አገልግሎት የሚከፈላቸው ኮሚሽን፣ የማበረታቻ ክፍያ፣ በነስ ወይም ሌላ ማናቸውም ክፍያ ታክስ በሚከፈልበት ገብደት የተገኘ ክፍያ ተደርጎ ይወሰዳል። የኮሚሽን ወኪሎ ወይም ደሳሎ ራሱን ችሎ የሚሠራ ወይም በተለመደው የወካይ እና



2195



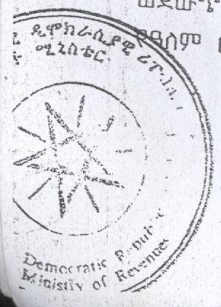
357

የተወካይ ግንኙነት በወካዩ ሥር ሆኖ የሚሠራ ቢሆንም የአዋጅ ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆናል።

2. የኮሚሽን ወኪል ወይም ደሳለኝ አገልግሎቱን የሰጠበት ጊዜ ነው ተብሎ የሚወሰደው በአዋጅ አንቀጽ 11 የተደነገገው ጊዜ ነው። በአዋጅ አንቀጽ 11 በተደነገገው መሠረት ክፍያ በተፈፀመ ወይም አገልግሎቱ በተሰጠበት ጊዜ የኮሚሽን አገልግሎት መስጠቱን በተፋጠነ ሁኔታ የማስታወቅ ግዴታ ካልኖረ በስተቀር የኮሚሽን ወኪሎች ወይም ደሳለኞች የሚያከናውኑት ታክስ የሚከፈልበት ግብይት ሪፖርት የሚደረገው በሂሳብ ጊዜው ውስጥ ይሆናል።
3. የተመዘገበ የኮሚሽን ወኪል ወይም ደሳለኝ፣ ኮሚሽን፣ የማበረታቻ ክፍያ፣ ቡድን ወይም ከአገልግሎቱ ጋር የተያያዘ ሌላ ማናቸውም ክፍያ የተቀበለ አንደሆነ፣ የኮሚሽን ወኪሉ ወይም ደሳለኛው ለአገልግሎቱ ለተቀበለው ክፍያ የታክስ ደረሰኝ መስጠት አለበት።
4. የተመዘገበ የኮሚሽን ወኪል ወይም ደሳለኝ በአዋጅ አንቀጽ 21 በተፈቀደው መሠረት ታክስ ለሚከፈልበት ግብይት እንዲወሰን በፈፀማቸው ግዢዎች ላይ የከፈለው የተጨማሪ እሴት ታክስ ተቀናሽ ይደረግላቸዋል።
5. የኮሚሽን ወኪሉ ወይም ደሳለኛው በተቀበለው ኮሚሽን ወይም ሌላ ማናቸውም ክፍያ ላይ ማስተካከያ (ለውጥ) የተደረገ አንደሆነ የኮሚሽን ወኪሉ ወይም ደሳለኛው በአዋጅ አንቀጽ 13 በተደነገገው መሠረት የታክስ ዲቢት ወይም ክሬዲት ሰነድ መስጠት ይችላል።

15. የገስታ አገልግሎት

ከኢትዮጵያ ወደውጭ አገር ለሚሳኩ ገስታዎች እና ሌሎች ዕቃዎች የሚከፈል ሞጋዴር የማስከፈያ ልክ ተፈጻሚ የሚደረግበት ሲሆን፣ በኢትዮጵያ ውስጥ ለሚሰጥ የገስታ አገልግሎት ከውጭ አገር የሚገኝ ገቢ መሠረት የሚያደርገው ከኢትዮጵያ ወደውጭ ለሚሳኩ ወይም ወደኢትዮጵያ ለሚሳኩ ዓለም ዐቀፍ የገስታ አገልግሎት ስጦታ የሚወስነው የማስታረቂያ ሂሳብ ነው።



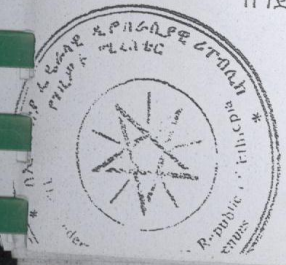
296

16. ከተበዳሪዎች የሚፈለገን ሰዓት ለመሰብሰብ የፋይናንስ ተቋማት ስለሚሸጡት የባለሰዓት ንብረት

1. ለፋይናንስ አገልግሎት የተሰጠው ከታክሱ 19 የመሆን መብት የፋይናንስ ተቋማት የሚሸጡትን በዋስትና የያዙትን የባለሰዓት ንብረት አይጨምርም።
2. የፋይናንስ ተቋም ወይም ከታክሱ 19 የሆኑትን የፋይናንስ አገልግሎቶች የሚሰጥ ሌላ ድርጅት በዋስትና የያዛቸውን የባለሰዓት ንብረቶች የሸጠ አንደሆነ ገብይቱ ታክስ የሚከፈልበት ይሆናል።

17. ታክስ የሚከፈልበት ገብይት ማከናወን የሚጀምር ታክስ ከፋይ በስጂ በሚገኙ ዕቃዎች ላይ የክፍያው ታክስ ስለሚካሄድበት ሁኔታ

1. የተመዘገበ ሰው ታክስ ለሚከፈልባቸው ገብይቶች አንዲውሱ በገዛቸው ዕቃዎች ላይ የክፍያው ታክስ ተቀናሽ ሲደረግለት የሚገባ መሆኑ የተደነገገ በመሆኑ ታክስ የሚከፈልበትን ገብይት ከመጀመር ጋር በተያያዘ የሚከናወነው ተገባር ታክስ የሚከፈልበት ገብይት አካል ይሆናል። ስለሆነም ለተጨማሪ እሴት ታክስ የተመዘገበ ሰው የታክስ ደረሰኝ ወይም የጉምረክ ዲክላራሲያን የሚያቀርብ ከሆነ ታክስ የሚከፈልበት ገብይት ለመጀመር ከሚደረግ ዝግጅት ጋር በተያያዘ የተክፈለ ተጨማሪ እሴት ታክስ በአዋጁ በተደነገገው መሠረት ተቀናሽ የሚደረግ ይሆናል።
2. የተመዘገበው ሰው ተቀናሽ ሲደረግለት የሚገባው ሂሳብ ከሰበሰበው ታክስ የበሰጠ አንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን የሂሳቡን ትክክለኛነት ካረጋገጠ በብልጫ የታየው ሂሳብ ተመሳሽ አንዲሆን ሲፈቅድ ይችላል።
3. የተመዘገበው ሰው ታክስ የሚከፈልበት ገብይት ከመጀመሩ በፊት የገዛቸውን የካፒታል ዕቃዎች የተቀናሽ ጥያቄ ከሚያቀርብበት የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያ ማቅረቢያ የሂሳብ ጊዜ በፊት ታክስ ለሚከፈልበት ወይም ለሌላ ገብይት ያሳዋለው ከሆነ የታክሱ ባለሥልጣን እነዚህ ዕቃዎችና አገልግሎቶች ታክስ ለሚከፈልበት ገብይት እስከሚውሉ ድረስ ታክስ ለሚከፈልበት ገብይት አንደዋሉ አድርጎ ሲወስድ አይችልም።



297

3 (356)

4. የተመዘገበው ሰው ታክስ ለሚከፈልገው ገቢዎች የዋሉ ወይም የሚውሉ ዕቃዎችን ወይም አገልግሎቶችን የገዛ እንደሆነ የታክስ ማስታወቂያ ከሚቀርብበት የሂሳብ ጊዜ በፊት ታክስ ለሚከፈልበት ገቢዎት ያልዋሉ ቢሆንም በአዋጁ አንቀጽ 21 በተመሰከተው የሂሳብ ጊዜ ውስጥ የታክስ ተቀናሽ እንዲደረግለት ሲጠይቅ ይችላል።

5. ታክስ ለሚከፈልበት ገቢዎት ባልዋሉት ዕቃዎች እና አገልግሎቶች ላይ የተጠየቀው የታክስ ተቀናሽ ከተሰበሰበው ታክስ በላይ በመሆኑ ምክንያት በአዋጁ አንቀጽ 27 መሠረት ታክስ ከፋይ ተመላሽ ማግኘት የሚችል ከሆነ፣ የተመላሽ ጥያቄ ሲያቀርብ ይችላል። ሆኖም የታክሱ ባለሥልጣን የተጨማሪ እሴት ታክስ ማስታወቂያውን እና የተመላሽ ጥያቄውን ከመረመረ እና ትክክለኛነታቸውን ካረጋገጠ በኋላ ታክስ ከፋይ እነዚህን ዕቃዎች እና አገልግሎቶች ታክስ ለሚከፈልበት ገቢዎት ማዋል ሲጀምር የታክስ ተቀናሽ እንዲደረግለት ሲፈቅድ ይችላል።

18. በገዥው ስለሚሰበሰብ ታክስ

በኢትዮጵያ የዋሪ ካልሆነ ሰተጠማሪ እሴት ታክስ ካልተመዘገበ ሰው አገልግሎት የሚያገኝ እና በአዋጁ አንቀጽ 23 መሠረት የተጨማሪ እሴት ታክሱን ገቢ ማድረግ ያለበት ሰው ወይም ድርጅት ከዚህ መመሪያ ጋር በተያያዘው ቅፅ ላይ የተመሰከተትን መረጃዎች ሞልቶ ለታክሱ ባለሥልጣን ማቅረብ አለበት።

19. የዲፕሎማቲክ ስቋም ያላቸው ድርጅቶች የታክስ ተመላሽ

1. የዲፕሎማቲክ ስቋም ያላቸው ድርጅቶች ለሥራቸው ማሰፈጫዎ ከአገር ውስጥ በሚገዟቸው ዕቃዎች ሲከፈል የሚገባውን የተጨማሪ እሴት ታክስ የክፈሉበትን ማስረጃ ሲያቀርቡ ታክሱ ተመላሽ ይደረጋል።

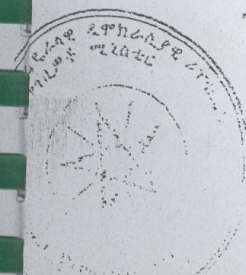


F 1297

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተፈቀደው የታክስ ተመሳሽ ተጠቃሚ ስመሆን የሚፈልጉ የዲፕሎማቲክ አቋም ያላቸው ድርጅቶች የታክስ ባለሥልጣን በሚወሰነው ጊዜ እና በሚያዘጋጀው ቅድ የተመሳሽ ጥያቄዎችን ማቅረብ እና ጥያቄዎችን የሚደገፉ መረጃዎችን ማቅረብ አለባቸው።

20. የሃይማኖት ድርጅቶች ተነጣጥሰው የሚመዘገቡበት ሁኔታ

1. የሃይማኖት ድርጅት ከአምስት ጋር በተያያዘ ከሚሰጠው አገልግሎት ውጪ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ታክስ የሚከፈሉባቸው ግብይቶችን የሚያካሂድ ከሆነ ለተጨማሪ እሴት ታክስ መመዘገብ ያለበት መሆኑ የሚወሰነው ታክስ የሚከፈለበት ጠቅላላ እንቅስቃሴው ተደምር ነው።
2. የሃይማኖት ድርጅቱ በሚያከናውነው ታክስ የሚከፈለበት ግብይት ላይ ሲከፈል የሚገባውን ታክስ በአንድነት አስልቶ በአያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ አንድ የታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ የሚያስችገረው መሆኑን የታክሱ ባለሥልጣን የተረዳ እንደሆነ የሃይማኖት ድርጅቱ የተለያዩ ቅርንጫፎች በተናጠል እንዲመዘገቡ ሲያደርግ ይችላል።
3. ለተጨማሪ እሴት ታክስ የመመዘገብ ግዴታ ያለበት የሃይማኖት ድርጅት በሥራ ያሉት የልማት ተቋሞች ወይም ተመሳሳይ አገልግሎት የሚሰጡ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ቅርንጫፎች ተነጣጥሰው እንዲመዘገቡ ለባለሥልጣት ጥያቄ ሲያቀርቡ ይችላሉ። ባለሥልጣት በዚህ ዓይነት ለተናጠል ምዝገባ የሚቀርበውን ጥያቄ ለመቀበል ወይም ሳለመቀበል መሱ ሥልጣን አለው።
4. የሃይማኖት ድርጅቱ ቅርንጫፎች በተናጠል እንዲመዘገቡ ያቀረበውን ጥያቄ ባለሥልጣት የተቀበለው ወይም ባለሥልጣት በራሱ ተነሳሽነት የሃይማኖት ድርጅቱ የልማት ድርጅቶች ወይም ተመሳሳይ ተግባር ያላቸው አንድ ወይም ከአንድ በላይ ቅርንጫፎች በተናጠል እንዲመዘገቡ ያደረገ እንደሆነ፣ የተናጠል ምዝገባ የሚከናወነው ባለሥልጣት ተገቢ ነው ብሎ የሚያምንበትን ሁኔታ እና ገደብ መሠረት በማድረግ ይሆናል።

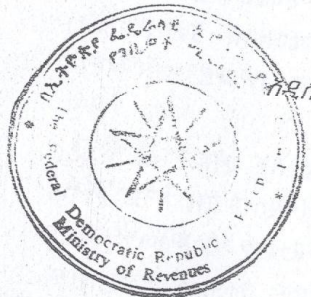


299

356

21. መመሪያው የሚያሰጥበት ጊዜ

ይህ መመሪያ ከ 25 ታላላ 1997 ቀን 1997 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል::



በደብ ስጠጥ \_\_\_\_\_ ቀን 1997 ዓ.ም

*Handwritten signature*  
የገቢዎች ሚኒስትር

*Handwritten signature*